

FĂGET

Sediul consiliului local: Făget, Calea Lugojuului nr. 25, telefon 0256/320494, fax 0256/320611;

Adresă pagină internet:

<http://faget.online.ro/>

Coordonate:

- 22°10'30" lat. N;

- 45°51'30" long. E;

Repere istorice:

1288 - o primă informație documentară vorbește despre zona Făgetului, amintindu-i pe **Banii Severinului Mihai și Velici** care aveau aici anumite domenii (posesiunea **Icuș**);

secolul al XV-lea - zona Făgetului face parte din domeniul Hunedoarei, cel mai întins domeniu nobiliar din Transilvania de atunci, aparținând lui Iancu și Ioan de Hunedoara; „pentru banii cheltuiți cu echipamentul militar și cu expedițiile antiotomane, cei doi primesc zalog în Banat districtul Icuș, târgul Marginea și districtele valahe ale comitatului Timiș: Swdya, Monostor, Bosar și Supan, dimpreună cu satele și apartenențele lor” - (conform istoricului borlovan **Patriciu Dragalina**);

1516 - registrele de socoteli ale domeniului Hunedoarei arată că moara din Margina și cea din Mânăștiur aduceau venituri mai multe decât moara cea mare de la Hunedoara;

1548 - cetatea Făgetului este atestată documentar cu ocazia unei donații făcute de nobilul **Ioan de Bozwar** fiicei sale Dorotheea, la castelul nobilului **Iacob Bekes** din Făget (**Fagyath**);

1591 - garnizoana otomană din Făget era formată din 94 de soldați (ulufedji și asabi);

secolul al XVII-lea - ocupația de bază a localnicilor români din părțile Făgetului era creșterea oilor și a porcilor, iar în lunca râului Bega se practica cultura grâului, îndeosebi;

1594 - Făgetul este eliberat de otomani de **George Palatici de Ilidia**, ban de Lugoj, descendent din cnezii români din Banatul de Sud;

1660 - călătorul otoman **Evlia Celebi** trece prin cetatea Făget, despre care scrie: „A fost construită de o femeie cu numele de Tilen... E o construcție în formă pătrată, frumoasă și tare. La apus se află o poartă care dă spre câmpie. Are un dizdar (comandant, n.n.), trei sute de ostași aleși și material de

război îndeajuns; e acoperită în întregime cu șindrilă, dar nu are piață și bazar sau altceva. Este doar un turn de serhat” (cetate de graniță, n.n.);

1699 - cetatea Făgetului a fost distrusă de otomani, ruinele acesteia abia se mai văd;

1723 - la Făget funcționa o manufactură de pături, prima de pe teritoriul de azi al țării noastre;

1727-1729 - sunt colonizate în zona Făget familii românești venite din Valea Hațegului;

1729 - sunt aduși la Făget primii coloniști germani care primesc ajutoare materiale, sunt scutiți de dări pe termen lung, sunt sprijiniți să-și construiască școală și biserică;

1736 - se stabilesc în Făget 16 familii venite din Oltenia, plecate de teama atacurilor otomane;

1774 - este întemeiată la Făget prima școală românească;

1777 - Bel Mátyás (preot lutheran, geograf, istoric, alchimist) în lucrarea sa „**Geografia**” consemna: „Făgetul este oraș vechi și vestit, putere de primă importanță (castrum nobile), este așezat pe o ridicătură înconjurat de o câmpie minunată”;

1788 - în jur de 50 de familii de șvabi erau deja colonizate în comună;

-se întemeiază cartierul „Făgetul German”.

sfârșitul sec. al XVIII-lea - Johann Lehmann scrie: „Făgetul este un oraș câmpesc frumos. Locul este bogat din cauza târgurilor de animale care se țin aici. Orașul este românesc, are peste 200 de case și două biserici. Hanul de la Făget este cel mai frumos și cel mai curat și încăpător pe toată linia Timișoara-Sibiu și acest han este pro-

FĂGET

prietatea doamnei Soro. În han sunt opt camere pentru oaspeți. Călătorii sunt bine serviți, dar la un preț foarte scump”;

1815 - și florentinul **Domenico Sestini** vede Făgetul ca pe „un târg frumos”, cu „200 case românești, cu două biserici și peste 30 case germane, cu o biserică mică dar curată, slujită de călugării minorități din Lugoj”. Făgetul era și un important punct de legătură dintre Banat și Ardeal, aici fiind și „vama pentru Transilvania și Ungaria”;

-la Făget se putea ajunge și pe un drum mai scurt, de-a lungul râului Bega, dar numai pe vreme frumoasă;

22.04.1849 - armata revoluționară maghiară ocupă Făgetul, iar soldații unguri, după mărturia localnicului **Partenie Gruiescu**, „jefuiau, spărgeau, pușcau vaci, viței, porci de pe drum, numai ca să facă prăpăd și răutate; cu un cuvânt, vreme tristă pentru poporul român din ținutul Făgetului”;

6 ianuarie 1896 - se naște la Făget baritonul **Titus Olariu** (d.30.08.1960, la Timișoara);

2 august 1898 - se naște la Făget **Nagy Ernő**, campion olimpic la Jocurile Olimpice din anul 1932 de la Los Angeles la proba de scrimă, campion european în anul 1932 (d.8.12.1977);

17.09.1898 - este dată în folosință linia ferată Lugoj - Făget - Ilia, care leagă Valea Timișului cu Valea Făgetului;

1900 - Făgetul a fost colonizat cu maghiari; **Bodó Antal**, într-un ghid al Banatului, vede astfel așezarea: „Făgetul, comună mare, centru de plasă, se întinde pe zona colinară de lângă râul Bega... De la gară, în 3-4 minute se poate ajunge cu birja în centrul localității, în parcul pieței bisericii. Mergând spre centru, pe strada Mare se pot vedea pe partea dreaptă Primăria, pe partea stângă școala de stat (maghiară), în Piața bisericii, Biserica romano-catolică, Judecătoria, hotelul „Regele maghiar”;

1903 - este zidită școala din Bătești;

1904 - se naște la Făget **András Szilágyi**, medic și om de litere, autorul romanului „Noul păstor”, apărut la Paris în 1930 (d.1984);

1.12.1918 - printre delegații bănățeni care au votat Unirea Banatului cu Țara și al căror nume se cunoaște s-au aflat și bărbați din zona Făgetului: **Victor Feneșiu**, **George Gârda**, **Vasile Iancu**, **Dănilă Ilițescu**, **Se-**

bastian Olariu din Făget, **Constantin Corunțiu** din Bichici, **Ioachim Florescu** din Povergina, **Petre Cernescu** din Bătești, **Io-**

sif Capotescu din Brănești;

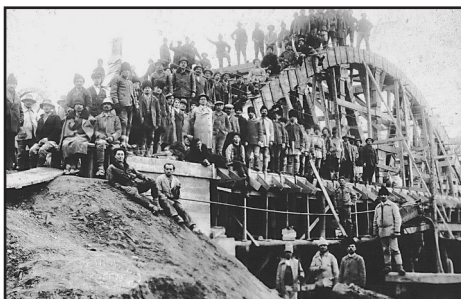
8 mai 1923 - se naște la Făget scriitorul **Traian Iancu**;

28.03.1928 - are loc adunarea de constituire a Societății Anonime de Electricitate din Făget; în toamna aceluiași an se aprind becuri electrice la Făget, la 87 de solicitanți;

-este canalizată strada principală, Regele Ferdinand, astăzi Calea Lugojului;

1936 - Făgetul avea 2479 de locuitori, era sediul preturii cu același nume, avea școală primară, cor mixt (din 1904) bibliotecă școlară, societate de lectură, monument al eroilor, fanfară, club sportiv, trei mori, trei bănci;

11.04.1937 - este pusă piatra de temelie a noului pod peste Bega, în prezența episcopului **Vasile Lăzărescu**, a senatorului din Circumscripția Făget **Victor Feneșiu**, a ministrului comunicațiilor **Richard Franasovici**, a primarului de Făget **Terente Răchitan**;

-podul de beton a fost considerat drept cel mai bine realizat pod în anii interbelici din fostul județ Severin;

24 iulie 1937 - se naște la Bighigi-Făget prozatorul **Iosif Lupulescu**;

FĂGET

28 decembrie 1939 - se naște la Brănești-Făget, **Valeria Toader**, solistă de muzică populară;

21.03.1945 - pretura Făget primește de la Prefectura Severin ordinul de încartuire a unor vestite instituții culturale refugiate din lași de teama înaintării pe pământ românesc a trupelor sovietice: Academia de Belle Arte, Academia de Muzică și Artă Dramatică și Filarmonica „Moldova”. Cele trei instituții au funcționat la Făget până în octombrie 1944, cu un număr de 80-100 de studenți;

29 martie 1948 - se naște la Bătești-Făget scriitorul și publicistul **Ion Căliman**;

11.06.1948 - regimul comunist naționalizează la Făget „Moara Țărănească Victor Feneșiu și Cons.” (care avea o capacitate de 15 tone făină pe zi), Moara „Bumbu” din Bichici, Uzina electrică din Făget, cinematografele Apollo și Astra, gatere, prese de ulei etc.;

20 septembrie 1950 - se naște la Temerești **Dorel Covaci**, primar al orașului Făget (1990-2008), deputat de Timiș (2008-în prezent);

28 aprilie 1951 - se naște la Povergina omul de cultură **Ioan Gheorghe Oltean**, primar al Făgetului între anii 1983-1990;

1954 - se înființează liceul care va primi mai târziu numele inventatorului **Traian Vuia**, moment benefic pentru intelectualitatea locului;

3 august 1955 - se naște la Făget **Cornel Lera**, consilier municipal de Lugoj, consilier județean (2004-2008), director executiv al AJVPS Timiș (2001 - în prezent);

1955 - se deschide Casa de Cultură, avându-l ca director pe **Axente Brașovan**, iar ca instructor artistic pe **Achim Penda**;

2 februarie 1956 - se naște la Povergina **Dumitru Tomoni**, istoric, cercetător științific, director al Liceului din Făget, fost inspector școlar general adjunct al județului Timiș;

8 iunie 1956 - se naște la Făget **Petru Matusz**, prof. univ. dr., medic primar chirurg;

4 decembrie 1956 - se naște la Făget **Nicolae Silade**, poet, jurnalist, director fondator al publicației lugojene „Actualitatea” (1997);

1964 - localitatea Băsești primește numele de Begheiu Mic;

1966 - Făgetul avea o populație de 3 840 de locuitori și 1 133 de gospodării;

1973 - se construiește un nou edificiu pen-

tru autogara Făget;

2.03.1990 - apare „Gazeta Făgetului”, serie nouă;

ianuarie 1994 - președintele României, **Ion Iliescu**, vizitează comuna Făget;

5.07.1994 - Făgetul a fost declarat oraș;

12.1994 - apare publicația social-culturală „Făgeteanul”;

-1996 - apare revista „La curțile dorului”;

-1997 - în satul Bunea Mică se înființează Asociația Pro memoria Bunea Mică (Bunyaszekszardi Emlekbizottsag), destinată în special activităților culturale;

4.04.1997 - este inaugurată oficial Judecătoria din Făget și Parchetul de pe lângă Judecătoria;

1999 - prof. dr. **Dumitru Tomoni** publică lucrarea „Făget, monografie istorică”;

1.09.2001 - președintele **Ion Iliescu** pune piatra de temelii a bisericii ortodoxe române din Făget;

2002 - are loc prima ediție a Zilelor Orașului Făget, chiar în anul în care se împlinesc 130 de ani de la nașterea inventatorului Traian Vuia;

-Făgetul avea 7 201 locuitori;

2003 - este organizat la Făget primul „Târg apicol” la nivel național, ca loc de întâlnire a ofertei cu cererea în domeniul produselor pentru apicultură;

1 aprilie 2009 - apare primul număr al publicației **Curierul de Făget**, editat de primărie;

2010 - este reabilitat Căminul cultural „Cassina”;

-apare revista literară „Tăt Banatu-i fruncea”;

13.08.2011 - de „Zilele Făgetului” este lansat „Ghidul orașului Făget”, realizat de dr. prof. **Dumitru Tomoni**;

-cu același prilej sărbătoresc este inaugurat

FĂGET

Casinoul (Cassina) din Făget, colecția Voicu Muntean

centrul civic al orașului Făget, descris de ziarista **Simona Popovici Donici** drept "un spațiu urban dichisit, pus în valoare de o inspirată alee pietonală";

2013 - vechea Cassină din centrul Făgetului este renovată și amenajată ca sediu al Muzeului orașenesc;

Populația stabilă la 1 ianuarie 2012 - total = 6 761 persoane, din care:

- masculin = 3 309 persoane

- feminin = 3 3452 persoane

Numărul locuințelor la 1 ianuarie 2013 = 2 453

Sate aparținătoare: Bătești (sec. XVI - Batest), Begheiu Mic (nume istoric Bășești, 1690 - Basiestj), Bichigi (Bikiz, 1717), Brănești (1514-1515, Branesth) Bunea Mare (1440, Buhnia; 1924, Bunea Română), Bunea Mică (1871, Bunyaszekszárd), Colonia Mică, Jupânești (Swapanesti, 1514-1515), Povergina (Poerszina, 1761) și Temerești (Thyhomeresth, 1514-1515);

Instituții școlare: Liceul Teoretic "Traian Vuia" Făget; Școală gimnazială: Brănești; Școli primare: Bătești, Bichigi, Bunea Mare, Colonia Mică; Grădinițe: Făget (două), Bătești, Begheiu Mic, Bichigi, Bunea Mare,

Brănești, Colonia Mică, și Temerești;

Instituții sanitare: Spital: Făget; Cabinete medicale: Făget (patru); Farmacii umane: Făget (trei); Cabinete sanitar-veterinare: Făget (două); Farmacii sanitar-veterinare: Făget (două);

Instituții culturale: Casa de Cultură Făget; Centrul Cultural „Augusta”: Făget; Cămine culturale: Begheiu Mic, Bătești, Bichigi, Brănești, Bunea Mare, Jupânești, Povergina și Temerești; Casa memorială „Traian Iancu” Făget; Muzeul „Traian Vuia” Făget; Galeria de artă contemporană Făget; Bibliotecă: Făget;

Baze sportive și de agrement: Săli de sport: Făget (două); Ștrand: Făget; Stadion: Făget;

Biserici: Biserici ortodoxe române: Făget (1889, alta în construcție), Bichigi (sec. XVII, demolată, în locul ei s-a zidit alta, la anul 1927), Povergina (două, cea de lemn din anul 1784), Bătești (1700), Brănești (1853), Jupânești (1990), Bunea Mare (cea veche, a doua jumătate a secolului al XIX-lea, cea nouă la anul 1979), Begheiu Mic (1805) și Temerești (1803); Biserică romano-catolică: Făget (1849); Biserică reformată Făget (1998); Biserici baptiste: Făget (1945), Jupânești (1909) și Bichigi; Biserici adventiste de ziua a șaptea: Făget (două). Biserici pentecostale: Făget, Bătești, Bichigi, Povergina, Bunea Mare, Begheiu Mic și Temerești;

Ruga și alte manifestări cultural-religioase: Făget și Brănești (15 august - Sfânta Maria Mare); Temerești, Bătești și Bichigi (29 iunie - Sfinții Petru și Pavel); Jupânești (29 august - Tăierea Capului Sfântului Prooroc Ioan Botezătorul); Povergina (20 iulie - Sfântul Ilie); Begheiu Mic (8 septembrie - Sfânta Maria Mică) și Bunea Mare (9 noiembrie), „Zilele Orașului Făget”;

CETĂȚENI DE ONOARE

Ion Iliescu, Adrian Năstase, Mircea Ciumara, Oliviu Gherman, Ioan Ispas, Ion Ghica, Diodor Nicoară, Valeriu Tabără (1995); Nicolae Văcăroiu (1996); mitropolit **Nicolae Corneanu, Viorel Coifan, Emilia Comișel (1997); Dan V. Poenaru (2001); Traian Vuia (post-mortem), Dumitru Dorin Prunariu (2002); Traian Stănescu, Augusta Anca (2004); Romulus Zaharia (2006); Dumitru Popovici, Ilie Sârbu, Constantin Ostaficiuc, Patriarhul Daniel (2008).**

FĂGET

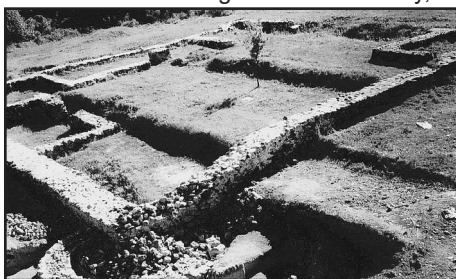
BISERICA DE LEMN

Biserica se află în mijlocul satului Bătești și a fost adusă aici pe tăvălugi - trași de mai multe perechi de boi - din Veța, o mică localitate dispărută, aflată în hotarul Făgetului. Conform specialiștilor, lăcașul de cult datează din secolul al XVII-lea. Construcția este simplă din punct de vedere arhitectonic, aducând mai ales cu casele ardelenesti realizate din lemn și care, prin adăugarea turnului, primesc aspect de biserică. Turla nu e înaltă, iar acoperișul, realizat în patru ape, încorporează un mic balcon deschis. Ușile împărătești originale se păstrează în muzeul din subsolul Catedralei Mitropolitane din Capitala Banatului. Inscricția de pe bârna aflată pe peretele de lemn despărțitor între naos și pronaos mărturisește: „Zugrăvitu-s-au această biserică în zilele împăratului Iosif al II-lea cu blagoslovenia preasfinției sale Sofronie al Timișoarei fiind protopresviter Petru Petrovici al Sarazului și s-au împodobit cu cheltuiala dumnealui Mihai Vasiescu și frate-său Ianăș Vasiescu, fiind întâi cneaz Pătru Ursulescu apoi pe urmă Pătru Drăghicioni, fiind preot Ivan Popovici. Iară zugrăvi: Gheorghe Diaconovici și Ștefan Popovici din Vasiova, ianuarie, I, 1783.” La frumusețea și unicitatea bisericii contribuie și pictura realizată de Gheorghe Diaconovici (Georgie Diaconovici din Vârșeț sau din Srediște.) Dacă în anul 1853 pronaosul a fost mărit cu 3 metri, peste o sută și mai bine de ani începe restaurarea picturii, pentru ca între anii 1979 -1980 să fie înlocuită învelitoarea de șindrilă. Alte reparații, exterioare și interioare, s-au realizat între anii 2004-2005, lucrări binecuvântate la vizita canonică a P.S. Lucian Lugojanu în iunie 2005. Biserica are Hramul Sfânta Parascheva (14 octombrie).

CETATEA FĂGETULUI

Era la anul 1594 când Mihai Viteazul, aflând de sentimentele anti-otomane manifestate de banul Lugojuului, **George Palatici de Ilidia**, îl trimite în Banat pe postelnicul Toma, cu misiunea de a-l determina pe banul Lugojan să participe la o mare răscoală antiotomană, la care urma să se alăture și armata principelui ardelen Sigismund Bathory. Răscoala bănățenilor pornește, iar în toamna lui 1594 comandantul corpului de armată transilvan, Moise Székely (Moise Secuiul), atacă cetatea Făgetului. Este rănit de o ghiulea, iar atacul nu mai e reluat. Abia în august 1595, noul ban al Lugojuului, **Gheorghe Borbély**, atacă din nou cetatea Făgetului, apărată la acea vreme de 200 de otomani. Aflând de vestea asediului, begul de Timișoara, însoțit de 8000 de spahii și ieniceri, ajunge la Făget. Oastea ardelenilor și bănățenilor îi înfruntă pe otomani cam la un kilometru vest de cetate, în zona de azi a satelor Begheiu Mic și Bichigi. Bătălia de la Făget s-a dat în aceeași zi în care a avut loc și cea de la Călugăreni dusă de Mihai Viteazul cu Sinan Pașa - 13 august 1595 - și a avut o desfășurare spectaculoasă. La un moment dat, superioritatea numerică a otomanilor și-a spus cuvântul. Intervine însă strategia banului Borbély, care trimite la luptă pe unul din flancuri „**Legiunea Neagră**”. Aceasta, formată din 100 de sași îmbrăcați în negru, atacă odată cu lăncierii și reușește să pună pe fugă armata otomană. Garnizoana este măcelărită de învingători. Pașa Ahmed a fost nevoit să se ascundă într-o pădure mlăștinoasă din apropiere. Tot atunci ar fi căzut în luptă begul de Jula și Cenad, iar cei de Ineu și de Lipova ar fi fost luați prizonieri. Făgetul a rămas, pentru o vreme, în stăpânirea principatului Transilvaniei, cu garnizoană românească în cetate.

Ostași otomani

FĂGET

JUPÂNEȘTI - VATRĂ DE OLARI

În urmă cu 60 de ani în fiecare gospodărie din satul Jupânești - aparținător orașului Făget - existau câte unul sau doi olari. Satul Jupânești, așezat pe Valea Vădanei, a fost un vestit centru de olărit, localnicii

având la îndemână nisip cuarțos și lut potrivit. În satul considerat drept ultimul centru de olărit activ din județul Timiș, mai trăiau în anul 2009 doar doi bătrâni vestiți în

arta olăritului: **Trandafir Velcu** și **Gheorghe Mestecănean**. Șansa păstrării acestei tradiții o poate constitui meșterul olar **Marin Barbos**, care coordonează centrele de olărit pentru copii din Jupânești, Tomești și Coșevița. La Jupânești se ține anual un târg, organizat pe un platou special amenajat în marginea satului, într-

un decor natural de excepție. Târgul - vizitat de numeroși turiști - e însoțit de spectacole folclorice susținute de Ansamblul Folcloric „Făgețeană” din Făget și vestiiți „Dubăși” din Brănești. La Muzeul Satului Bănățean din Timișoara se află amplasată o gospodărie de olar din Jupânești din secolul al XIX-lea, construcție realizată din bârne scurte lipite cu lut. Casa are trei încăperi: camera de locuit, tinda și atelierul olarului, mobilate după specificul zonei etnografice Făget. În curtea gospodăriei se află un grajd cu șură, cotețul pentru porci și cuptorul de ars oale. Cuptorul, reconstruit în muzeu, poate fi folosit și azi la arderea ceramicii. Gospodăria din Jupânești aflată la MSB este o construcție originală care a fost achiziționată de Muzeu în anul 1973 de la localnicul **Ștefan Popovici** din satul Jupânești, nr. 12, și a fost transferată în Muzeul Satului Bănățean în anul 1975.

URMAȘII LUI TIHOMIR

Așezat la doar doi kilometri de orașul Făget, satul Temerești este „semnalat” de la distanță mare de o construcție ridicată pe un deal impunător. Este vorba de biserica ortodoxă română despre care localnicii susțin că a fost ridicată în jurul anului 1803 pe ruinele unei cetăți de unde nobilii locului puteau supraveghea văile din jur. Menționată pentru prima dată în diplomele regale din anii 1514-1515, sub denumirea de **Tyhomeresth** (aparținând nobilului Georg Brandeburg), așezarea este numită într-un defter (registru) otoman din anul 1617, **Thihomerest**. Confom unor lingviști bănățeni care au studiat toponimia locului, Thihomerest ar însemna „urmașii lui Tihomir”, care Tihomir ar fi fost un nobil proprietar de terenuri din acele locuri. Este însă frapantă asemănarea între numele celui presupus Tihomer din Temerești și cel al voievodului muntean Tihomir (1290-1310), tatăl domnului Basarab I (1310-1352), întemeietorul Țării Românești.

Foto: Raluca Radu

PRIMAR ȘI DEPUTAT

Născut la 20 septembrie 1950, în satul Temerești, **Dorel Covaci** urmează liceul la Făget, apoi Facultatea de Drept Administrativ din Sibiu (absolvită la anul 1980). Școala Națională de Studii Politice și Administrative (2003-2004), master în Managementul Administrației Publice. Consilier juridic principal la UJCAP Timiș (1981-1990). Primar al comunei Făget, apoi al orașului cu același nume din 1990 și până în vara anului 2008. În toamna lui 2008 candidează pentru Parla-

mentul României și este ales deputat. Este reales deputat pentru un nou mandat de patru ani în luna iunie 2012. Căsătorit, are doi copii, unul dintre ei, Dorin, este preot în comuna natală, Temerești, păstrătorul 118 familii cu 447 de credincioși ortodocși. Dorel Covaci este pasionat de o viață de albinărit, de numele său legându-se organizarea în anul 2003 a primului Târg de apicultură din orașul Făget.

FĂGET

CRUCEA LUI FENEȘIU

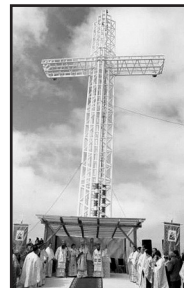
Unul dintre marii patrioți bănățeni, **Victor Feneșiu**, s-a născut la Făget în anul 1890, primind de mic o educație în spiritul dragostei de neam. Studiază la Școala Comercială Superioară din Timișoara. Participă la mișcarea națională românească din Banat și e prezent la Marea Adunare Națională din 1 Decembrie 1918 de la Alba Iulia. Urmează o prodigioasă carieră politică, între anii 1933-1937 fiind ales senator de Severin. Prin atragerea de finanțări sau din averea-i proprie, a sprijinit renovarea și dotarea unor instituții de învățământ din zona Făgetului (19 școli), biserici și oficii parohiale (12) sau primării (10).

Victor Feneșiu ridică pe Muntele Mic vestita Cruce închinată eroilor bănățeni căzuți în Războiul pentru Reîntregirea Patriei. Monumentul a fost realizat din 8 tulpini de brad, grupate câte două, formând corpul principal al Crucii. Cu o înălțime de 25 de metri, Crucea a fost ancorată la sol pe o platformă metalică fixată în stânca muntelui, la o altitudine de 1 670 metri. Pe cruce au fost montate proiectoare puternice alimentate cu energie de la o microhidrocentrală electrică din apropiere. Crucea a fost inaugurată în luna iulie

1936 și se spune că pe timp senin Crucea e vizibilă noaptea din cupola Catedralei Mitropolitane din Timișoara.

Victor Feneșiu este ales în anul 1946 deputat din partea PNL. Sprijină instituțiile din locurile natale, mai cu seamă Biserica, pe care o vedea ca pe „un suport esențial în propășirea țării și buna înțelegere între oameni”. Regimul comunist îl arestează la 4 martie 1948, acuzându-l de „crimă de sabotaj la adresa statului”. Zace în închisoare timp de un an și jumătate. Eliberat, Feneșiu este ținut sub strictă supraveghere, dar la 15 august 1952 e din nou arestat, trimis la Canal, în lagărul de la Valea Neagră (alături de fostul primar al Timișoarei, dr. Coriolan Băran). Acolo va sfârși în chinuri la 30 decembrie 1952.

Un grup de inițiativă creat la data de 1 februarie 2002 și aflat sub înaltul patronaj al Mitropoliei Banatului a decis să ridice un nou monument pe Muntele Mic, deoarece vechea cruce din lemn se degradase în timp. La 14 septembrie 2004 a fost inaugurată noua Cruce de pe Muntele Mic, cu binecuvântarea ÎPS Nicolae Mitropolitul Banatului și a PS Laurențiu Streza, Episcopul Caransebeșului.

DIRIJORUL

Diodor Nicoară s-a născut în satul Bătești, la 2 septembrie 1942, în familia preotului Dimitrie Nicoară. A absolvit Liceul „Eftimie Murgu” („Carmen Sylva”) la Timișoara (1960). Absolvă Conservatorul „George Enescu” din Iași (1967). În perioada studenției s-a angajat corist la Filarmonica din Iași. S-a transferat după terminarea studiilor la Filarmonica de Stat „Banatul” din Timișoara (1968). Un an mai târziu a devenit dirijorul Filarmonicii. Dirjor al coralei „Sabin Drăgoi”. Dirijor al corului „Menestrelle” al Facultății de Muzică din Timișoara (1970-1977). Dirijor al vechiului cor țărănesc din Chi-zătău. Premiul ATM pentru întreaga activitate (1985). Director al Filarmonicii „Banatul” (1987-

1994 - Corala „Sursum Corda” la Vatican.

1990), Nicoară a înființat Societatea Culturală și corala „Sursum Corda”, formație cu care a câștigat medalia de bronz la Concursul „Palestrina” - Vatican, 1994. A dirijat peste o mie de concerte corale. Are numeroase imprimări la radio, televiziune și la Electrecord. A fost senator de Timiș (1990-1992). În calitate sa de parlamentar a contribuit la obținerea de fonduri pentru realizarea Centrului de Cardiologie din cadrul Spitalului Municipal din Timișoara, la înființarea Facultății de Muzică din cadrul Universității de Vest Timișoara ori la transformarea comunei Făget în oraș.